

T.B.M.M.
İYİ PARTİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 28.08.2026
Sayı: 6336

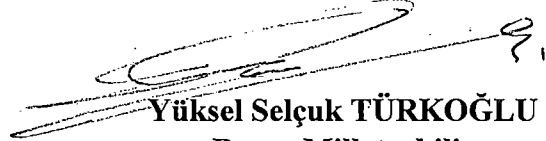

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU
BURSA MİLLETVEKİLİ

48362

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Türkiye Cumhuriyeti Tarım ve Orman Bakanı Sn. İbrahim Yumaklı** tarafından Anayasanın 98 ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96 ve 99. maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını için gereğini saygılarımla arz ederim.
26/08/2026

Yüksel Selçuk TÜRKOĞLU
Bursa Milletvekili

Türkiye'nin tarımsal üretiminde önemli bir yere sahip olan Bursa başta olmak üzere birçok ilimizde çiftçilerimiz 2026 üretim sezonunu ağır bir ekonomik kriz içerisinde geçirmektedir. Bursa'da siyah incir, şeftali, nektarin ve domates üreticileri; yüksek üretim maliyetleri, düşük alım fiyatları, ürünün alıcı bulamaması, ihracat ve pazarlama sorunları, araçların piyasadaki ağırlığı ve bazı ürünlerde fabrikaların alımları durdurması nedeniyle ciddi mağduriyet yaşamaktadır. Özellikle Bursa Siyah İnciri'nde hasadın başlamasının üzerinden kısa süre geçmesine rağmen üreticilerin ürünlerini satmakta zorlandıkları, bazı firmaların depolarının dolu olduğu gerekçesiyle alım yapmadıkları yönünde şikâyetler bulunmaktadır. Üreticilerin aktardığına göre incir fiyatları birkaç gün içerisinde yaklaşık 130 TL seviyelerinden 80 TL seviyelerine, iç piyasada ise 100 TL'den 60 TL seviyelerine kadar gerilemiştir. İncir gibi kısa sürede bozulabilen ürünlerde alıcının bulunamaması, üreticiyi ürününü ağaçta bırakmak veya yere döktülmesini izlemek zorunda bırakabilmektedir. Bu durum, üreticinin yalnızca ürün gelirini değil; gübre, ilaç, sulama, işçilik, bakım ve hasat giderlerini de karşılayamamasına yol açmaktadır. Benzer bir tablo şeftali ve nektarin üreticileri açısından da yaşanmaktadır. Bursa'da üreticiler ürünlerini tarlada 10-15 TL gibi düşük fiyatlarla satmak zorunda kaldıklarını belirtirken, yüksek gübre, ilaç, sulama ve işçilik maliyetleri karşısında üretimin sürdürülemez hale geldiğini ifade etmektedir. Bazı üreticilerin ürünlerini bahçede yere döktüğü, bazı üreticilerin ise çaresizlik nedeniyle ağaçlarını sökmek veya kesmek zorunda kaldığı bildirilmektedir. Denizli'nin Çivril ilçesinde de şeftali alım fiyatının kısa süre içerisinde 30 TL'den 15 TL seviyesine gerilediği, üretim maliyetinin ise yaklaşık 22 TL olduğu yönündeki üretici beyanları, sorunun yalnızca Bursa ile sınırlı olmadığını göstermektedir. Domates üreticilerinde ise tablo daha da ağırlaşmıştır. 23 Ağustos 2026 tarihinde kamuoyuna yansıyan görüntülerde, yaklaşık 100 ton domatesin üç gün boyunca fabrikalara kabul ettirilemediği ve çürüdüğü görülmektedir. Üretici, söz konusu ürünün yaklaşık 500 bin TL değerinde olduğunu belirtmektedir.

Üç gün boyunca fabrika, fabrika dolaştırıldığı halde kabul edilmeyen ürünün çürümesi, tarımsal üretimde yalnızca fiyat sorununun değil, aynı zamanda ürünün pazara ulaştırılması ve alım garantisinin bulunmaması sorununun da bulunduğunu ortaya koymaktadır. Üreticinin **“Ürünü yetiştiriyoruz, ancak satamıyoruz”** noktasına gelmesi, Türkiye’nin gıda güvenliği açısından da ciddi bir uyarıdır. Bir taraftan tüketici yüksek gıda fiyatlarıyla karşı karşıya kalırken, diğer taraftan üretici ürününü maliyetinin altında satmakta veya ürününü tarlada bırakmaktadır. Bu durum, üretici ile tüketici arasındaki fiyat makasının büyüdüğünü ve mevcut tarımsal pazarlama sisteminin sorgulanması gerektiğini göstermektedir. Üreticilerin bankalara olan borçlarının ağırlaşması, girdi maliyetlerinin yükselmesi ve ürünlerin maliyetinin altında satılması çiftçiyi borç sarmalına sürüklemektedir. Öte yandan **5488 sayılı Tarım Kanunu’nun 21’inci maddesinde tarımsal destekleme ödemelerinin gayrisafi millî hasılanın yüzde 1’inden az olamayacağı hükme bağlanmış olmasına rağmen üreticiler, aldıkları desteklerin artan maliyetleri karşılamaktan uzak olduğunu ifade etmektedir.** Tarım, yalnızca ekonomik bir faaliyet değildir. Üreticinin tarladan kopması, gelecekte Türkiye’nin gıda güvenliğini ve gıda egemenliğini doğrudan tehdit edecektir. Bu nedenle incir, şeftali, nektarin ve domates üreticilerinin yaşadığı sorunların ürün bazında değil, Türkiye’nin tarımsal üretim politikası açısından bütüncül biçimde ele alınması gerekmektedir.

Bu kapsamda;

SORU 1- 2026 yılı itibarıyla Türkiye’de incir, şeftali, nektarin ve domates üretiminde beklenen toplam rekolte ne kadardır? Bu ürünlerde 2025 yılına göre üretim miktarında yüzde kaçlık değişim beklenmektedir?

SORU 2- Bursa özelinde 2026 yılında siyah incir, şeftali, nektarin ve domates üretim miktarları ayrı ayrı ne kadardır?

SORU 3- 2026 yılında söz konusu ürünlerin kilogram başına Bakanlığınız tarafından hesaplanan resmi üretim maliyetleri ne kadardır?

SORU 4- Üreticilerin beyan ettiği incirde 40-50 TL, şeftalide yaklaşık 22 TL ve domateste 5-6 TL seviyesindeki üretim maliyetleri Bakanlığınızın resmi maliyet hesaplarıyla örtüşmekte midir?

SORU 5- İncir fiyatlarının birkaç gün içerisinde yaklaşık 130 TL’den 80 TL’ye, iç piyasada 100 TL’den 60 TL’ye gerilemesinin nedenleri Bakanlığınız tarafından araştırılmış mıdır?

SORU 6- Bursa’da şeftali ve nektarin üreticilerinin ürünlerini 10-15 TL gibi fiyatlarla satmak zorunda kalmasına ilişkin Bakanlığınızın yaptığı bir saha çalışması veya tespit bulunmakta mıdır?

SORU 7- Domates üreticilerinin ürünlerini fabrikalara kabul ettiremediği ve yaklaşık 100 ton ürünün üç gün bekletildikten sonra çürüdüğü yönündeki olay Bakanlığınız tarafından incelenmiş midir? İncelenmişse sonucunda hangi tespitler yapılmıştır?

SORU 8- Üreticilerin ürünlerini teslim etmek üzere fabrikalara götürdüklerinde ürünlerinin kabul edilmemesi veya ödeme tarihinin belirsiz bırakılması konusunda Bakanlığınıza son üç yılda kaç şikâyet ulaşmıştır?

SORU 9- Tarımsal ürünleri satın alan fabrikaların ve diğer alıcıların, üreticiden ürün teslim alırken ödeme tarihi ve koşullarını açıkça belirlemesini zorunlu kılacak bir düzenleme yapılması düşünülmekte midir?

SORU 10- Üreticinin ürününü maliyetinin altında satmak zorunda kalmasını önlemek amacıyla incir, şeftali, nektarin ve domateste maliyet bazlı taban fiyat veya müdahale alımı uygulanması gündemde midir?

SORU 11- Üreticinin ürününün alıcı bulamaması nedeniyle tarlada, bahçede veya depolarda çürümesi sonucu oluşan ekonomik kayıp Bakanlığınız tarafından hesaplanmakta mıdır? 2025 ve 2026 yıllarında bu şekilde oluştuğu tespit edilen ürün kaybının miktarı ne kadardır?

SORU 12- 2025 ve 2026 yıllarında üretim maliyetlerinin altında fiyat oluşması nedeniyle ürününü tarlada veya bahçede bırakmak zorunda kalan üretici sayısı kaçtır?

SORU 13- Aynı dönemde ekonomik nedenlerle şeftali, nektarin, incir veya diğer meyve bahçelerini söken üretici sayısı ve sökülen tarım alanı ne kadardır?

SORU 14- Domates üreticilerinin ürünlerini teslim edebileceği fabrikalarla üreticiler arasında sezon öncesinde üretim miktarı, alım kapasitesi ve fiyat konusunda sözleşmeli üretim yapılması konusunda Bakanlığınızın bir çalışması var mıdır?

SORU 15- Bursa Siyah İnciri başta olmak üzere ihracata yönelik ürünlerde 2026 sezonunda dış pazarlardan kaynaklanan talep veya ihracat daralması yaşanmış mıdır? Yaşandıysa hangi ülke ve pazarlarda ne ölçüde düşüş meydana gelmiştir?

SORU 16- İncir, şeftali, nektarin ve domateste ihracatçı, tüccar, sanayici, kooperatif ve üretici temsilcilerinin katılımıyla sezon öncesinde arz-talep ve pazarlama planlaması yapılmış mıdır?

SORU 17- Üreticinin ürününü hasat döneminde düşük fiyattan satmak zorunda kalmasını önlemek amacıyla Bursa'da soğuk hava deposu, lisanslı depoculuk, işleme tesisi ve ürün muhafaza kapasitesinin artırılmasına yönelik hangi kamu yatırımları bulunmaktadır?

SORU 18- Üreticinin ürününü tarladan tüketiciye ulaştırırken aracılardan oluşturduğu fiyat farkının incelenmesi amacıyla Bakanlığınız tarafından ürün bazında üretici fiyatı ile tüketici fiyatı arasındaki fark düzenli olarak takip edilmekte midir?

SORU 19- 2020-2026 yılları arasında Türkiye'de Çiftçi Kayıt Sistemi'ne kayıtlı üretici sayısı ve tarımsal üretim yapılan toplam alan yıllar itibarıyla ne kadar değişmiştir?

SORU 20- 2020-2026 yılları arasında incir, şeftali, nektarin ve domates üreticilerine ürün bazında yapılan toplam tarımsal destek tutarı yıllar itibarıyla ne kadardır?

SORU 21- 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun 21'inci maddesi kapsamında tarımsal destekleme ödemelerinin gayrisafi millî hasılanın yüzde 1'i seviyesine ulaşması için 2026 yılında ayrılması gereken kaynak ile fiilen ayrılan kaynak arasındaki fark ne kadardır?

SORU 22- Artan maliyetler nedeniyle borçlarını ödemekte zorlanan incir, şeftali, nektarin ve domates üreticilerinin kredi borçlarının yapılandırılması, faiz yükünün azaltılması veya ertelenmesine yönelik yeni bir çalışma yürütülmekte midir?

SORU 23- Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatiflerine borçlu olan üreticilerin 2026 yılı itibarıyla toplam borç miktarı ne kadardır? Bu borcun ne kadarı takipte bulunmaktadır?

SORU 24- Bakanlığınız, üreticinin ürününü maliyetinin altında satmak zorunda kalmadığı; üretim, pazarlama, depolama, ihracat ve fiyatlandırmanın birlikte planlandığı ulusal bir tarımsal ürün planlama ve fiyat istikrar sistemi oluşturmayı düşünmekte midir?

SORU 25- İncir, şeftali, nektarin ve domates üreticilerinin 2026 sezonunda yaşadığı mağduriyetin daha fazla büyümemesi için Bakanlığınız tarafından hangi somut tedbirler, hangi takvim içerisinde ve hangi bütçeyle hayata geçirilecektir?

Tel: 4206582-4206583

e-posta: yukselselcuk.turkoglu@tbmm.gov.tr

Adres: Halkla İlişkiler Binası 6-kat No: E-611